

УДК 378.6:61.016:811.161.2'243:37.018.43
DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/86-4-25>

Олена ШЕВЧЕНКО,

orcid.org/0000-0002-5829-2048

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри українознавства та гуманітарної підготовки
Полтавського державного медичного університету
(Полтава, Україна) shevchenko.3628@gmail.com

Тетяна ЛЕЩЕНКО,

orcid.org/0000-0003-4682-3734

кандидат філологічних наук, доцент,
завідувач кафедри українознавства та гуманітарної підготовки
Полтавського державного медичного університету
(Полтава, Україна) tetyana.57@ukr.net

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ АНГЛОМОВНИХ СТУДЕНТІВ НА КАФЕДРІ УКРАЇНОЗНАВСТВА ТА ГУМАНІТАРНОЇ ПІДГОТОВКИ ЯК ЕФЕКТИВНА ФОРМА РЕСУРСНО-ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ

У статті авторки обґрунтовують ефективні форми ресурсно-орієнтованого навчання в ході викладання навчальної дисципліни «Українська мова як іноземна». Зроблена спроба розкрити перспективи впровадження та використання елементів інтернет-ресурсів при викладанні дисципліни «Українська мова як іноземна» при дистанційному навчанні в сучасних медичних університетах. У контексті неперервної освіти увагу дослідників привертає проблема ресурсно-орієнтованого навчання. Під ресурсно-орієнтованим навчанням авторки розглядають таке навчання, яке сприяє використанню педагогічних інновацій і сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, активному залученню до процесу навчання працівників бібліотек і спрямування діяльності на здобування освіти протягом усього життя. У процесі роботи над розробленням методик і шляхів впровадження ресурсно-орієнтованого навчання з метою формування ініціативної компетентності студентів медичних закладів вищої освіти використано такі засади: навчання з урахуванням самостійної діяльності; роль тьютора; між-дисциплінарність; співробітництво і групова робота; завершальний результат. Методику ресурсно-орієнтованого навчання, використання інтернет-ресурсів оцінено максимально результативною в межах організації дистанційної роботи іноземних студентів. Основою впровадження елементів ресурсно-орієнтованого навчання при вивченні української мови як іноземної в сучасному медичному університеті мають бути електронні навчальні ресурси, бібліотека й інформаційні ресурси інтернету. Авторки зауважують, що за використання ресурсно-орієнтованого навчання роль викладача важливішає. Викладач вчить студентів навчатися, здобувати знання і одночасно виконує функції консультанта. При цьому іноземний студент отримує широкі можливості творчо підійти до процесу засвоєння знань, проявити індивідуальність, збагатити інтелектуальний розвиток. Навчання із застосуванням інтернет-ресурсів передбачає не просто отримання знань, а сприяє формуванню освіченого, компетентного і професійно здібного фахівця.

Ключові слова: інтернет-ресурси, ресурсно-орієнтоване навчання, дидактичні умови, іноземний студент, формування.

Olena SHEVCHENKO,

orcid.org/0000-0002-5829-2048

*Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Ukrainian Studies and Humanities
Poltava State Medical University,
(Poltava, Ukraine) shevchenko.3628@gmail.com*

Tetiana LESHCHENKO,

orcid.org/0000-0003-4682-3734

*PhD in Philology, Associate Professor,
Head of the Department of Ukrainian Studies and Humanities
Poltava State Medical University
(Poltava, Ukraine) tetyana.57@ukr.net*

DISTANCE LEARNING FOR ENGLISH-SPEAKING STUDENTS AT THE DEPARTMENT OF UKRAINIAN STUDIES AND HUMANITIES AS AN EFFECTIVE FORM OF RESOURCE-BASED LEARNING

The authors substantiate effective forms of resource-oriented learning in the course of teaching the academic discipline «Ukrainian as a foreign language». An attempt is made to reveal the possibility of introducing and features of using elements of Internet resources in teaching the discipline of Ukrainian as a foreign language in distance learning in modern medical universities. In the context of lifelong learning, the problem of resource-based learning attracts the attention of researchers. Under resource-oriented learning, the authors consider such learning that promotes the use of pedagogical innovations and modern information and communication technologies, the active involvement of library staffs in the learning process, and the orientation of activities towards lifelong learning. In the course of work on the developing methods and ways to implement resource-oriented learning with the aim of forming foreign language competence of students of medical universities, were used the following principles: combination of group learning and independent learning; the role of the tutor; interdisciplinary; cooperation and group work; final results. The methodology of resource-based learning, the use of Internet resources is the most effective in organizing distance learning for foreign students. The basis for implementing elements of resource-oriented learning when studying Ukrainian as a foreign language in a modern medical university should be electronic educational resources, a library and information resources of the Internet. The authors note that when using resource-oriented learning, the teacher's role is increases. The teacher teaches students how to learn, acquire knowledge, and at the same time acts as a consultant. The foreign student gets the opportunity to creatively approach the process of acquiring knowledge, show individuality, and enrich intellectual development. Learning with the use of Internet resources involves not just acquiring knowledge; it contributes to the formation of an educated, competent and professionally capable specialist.

Key words: resource-oriented learning, Internet resources, didactic conditions, foreign student, formation.

На початку ХХІ століття сталий розвиток суспільства став одним із основних планів розвитку України, що спрямований на забезпечення балансу між економічними, екологічними й соціальними аспектами. Європейський вектор входження нашої країни до освітнього світового простору зумовлює проведення модернізації освітнього простору. Це сприятиме підвищенню якості й ефективності системи освіти. Відповідно до Болонської декларації підготовку фахівців необхідно спрямовувати на індивідуалізацію навчання здобувачів освіти, застосовуючи при цьому нові інформаційно-комунікаційні технології, використовуючи дистанційні форми й методи навчання, педагогічні інновації.

Саме тому позитивним бачиться використання в закладах вищої освіти нових інформаційно-комунікаційних технологій.

Такі зміни спричинені необхідністю самостійного засвоєння знань здобувачами освіти,

опановування професійних навичок, формування професійних компетенцій. При цьому необхідна безперервність освіти. Світ постійно і стрімко змінюється, тому людина має безперервно вдосконалювати свої знання й навички, розвиватися. У контексті неперервної освіти увагу дослідників привертає проблема ресурсно-орієнтованого навчання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вчені висвітлюють особливості викладання навчальних дисциплін у закладах вищої освіти різного профілю, на застосування інноваційних методик і розширення парадигми освіти ХХІ ст. Практики створили портал ресурсно-орієнтованого навчання (resource-based learning), на якому розглядають шляхи і методи використання відеоресурсів, пропонують методичні поради і різноманітні наукові розробки. Педагоги різних країн світу спрямовують свої розвідки на питання оновлення

системи наукових знань, умінь і навичок та можливості впотоужнення освітнього потенціалу на етапі переорієнтування на ресурсно-орієнтоване навчання: К. Богнер (Christian Bogner), К. Грінхау (Christine Greenhow), Д. Гіл (Janette R. Hill), С. Декстер (Sara Dexter), Р. Дойрон (R. Doiron), Дж. Девіс (J. Davies), С. Хейкок (C. A. Haycock), Л. Ліманн (Lasse Lehmann), Е. Рідел (Eric Riedel), С. Хаджерут (Said Hadjerrouit), К. Рензінг (Christoph Rensing), Ш. Чан (Shu-Nu Chang).

Британського педагога Нормана Бесвіка (Norman J. Beswick) (Beswick, 1977) вважають основоположником ресурсно-орієнтованого навчання. Учений запропонував застосування такого навчання в освітніх закладах ще в 1977 році, розглядаючи ресурсно-орієнтоване навчання як студентоцентризований підхід. Такий підхід, на думку Нормана Бесвіка, сприятиме забезпеченню навчальної автономії. Головним завданням ресурсно-орієнтованого навчання науковець вважав формування у здобувачів освіти навичок, які б допомагали їм самостійно регулювати свій процес навчання. Ефективно здобувач освіти зможе навчатися за умови використання різноманітних ресурсів. При цьому Норман Бесвік надавав перевагу використанню бібліотечних фондів. Ресурсно-орієнтоване навчання буде продуктивним за умови, що студент візьме на себе відповідальність за самостійне навчання. Активне впровадження ресурсно-орієнтованого навчання сприятиме, за словами Нормана Бесвіка, посиленню інтересу до навчання; студенти активно й самостійно будуть зацікавлені у виконанні завдань; здобувач освіти вибудує власну траєкторію навчання, буде більш сконцентрованим; своє навчання студент буде підлаштовувати до потреб суспільства і для подальшої своєї професійної діяльності.

Ученим, педагогам і бібліотекарям із Канади їхній досвід у застосуванні ресурсно-орієнтованого навчання дав змогу стверджувати, що реалізація освітніх програм залежить не тільки від викладача, а й адміністратора навчального наряду та бібліотекаря.

Учені-педагоги з Канади М. Вестерленд (M.-A. Westerlund), І. Сікстром (I. E. Sikstrom) (Sikstrom & Westerlund, 2001: 98) переконливо доводять, що саме через практичну роботу з різноманітними ресурсами можливе досягнення інформаційної грамотності та освітніх цілей. При ресурсно-орієнтованому навчанні студенти стають суб'єктами начального процесу, здатними самостійно використовувати весь спектр навчальних матеріалів для виконання навчальних завдань. Викладач і бібліотекар стають посередниками в навчальному

процесі. При такому навчанні у студентів сформується культура навчання, що заохочує до подальшого активного навчання.

Науковці з Британії та Швейцарії (Майкл Орей (Michael Orey) (Orey, 2003), Шанн Гріффіт (Shann Griffith), Ліза Кемпбел (Lisa Campbell), Кетрін Войчик (Catherine Wojcik) (Campbell, Flageolle, Griffith, Wojcik, 2024) стверджують, що ресурсно-орієнтоване навчання сприяє розвитку в студентів навичок, щоб стати незалежним, ефективним і самостійним користувачем інформації. Через можливість доступу до великої кількості інформаційних ресурсів студент активно використовує їх, що сприяє результативному навчанню, формуванню у здобувачів освіти нестандартного мислення.

Американські дослідники вказують на те, що ресурсно-орієнтоване навчання – це один із видів теорії навчання (дидактики) (Paul, Callister, 2010: 8-9). Вони припускають, що таке навчання сприяє інтелектуальному розвитку нації та вдосконаленню форм навчального процесу (Patricia L. Smith & Tillman J. Ragan, 1999).

Німецькі дослідники Кристоф Рензінг (Christoph Rensing), Крістіан Богнер (Christian Bogner), Нільс Фальтін (Nils Faltin) та ін. (Anjorin, Rensing, Bogner, Faltin, Lüdemann, Domínguez, 2011: 29-42) убачають у ресурсно-орієнтованому навчанні здатність студента організовувати своє навчання, самостійно використовувати інформацію і власний час. При цьому студент може ефективно вибудувати індивідуальну траєкторію навчання. Завдяки широким технічним і технологічним можливостям науковці вбачають у ресурсно-орієнтованому навчанні перспективу розвитку новітніх дидактичних систем.

Ретельний аналіз наукового доробку зарубіжних науковців дав можливість зробити висновок, що під ресурсно-орієнтованим навчанням у зарубіжній педагогіці визнають утворення специфічного зв'язку, який сприяє розвитку найкращих можливостей для навчання, поєднання інтернет-серверів для пошуку інформації, розвитку різних освітніх моделей (Hannafin, Hill, 2008: 525-536).

Вітчизняні науковці також досліджують питання впровадження ресурсно-орієнтованого навчання (М. Ануфрієв, М. Гриньова, Н. Кононець, М. Макарова, О. Солошенко та ін.) (Кононець, 2013). Педагоги переконані, що запровадження ресурсно-орієнтованого навчання розширить освітні перспективи викладачів і студентів. Під ресурсно-орієнтованим навчанням вбачають процес організації пізнавальної діяльності студентів, при якому здобувачі освіти самостійно оволодівають навичками пошуку й перетворення

інформаційного середовища, активно використовують кадрові, матеріально-технічні, навчально-методичні, інформаційні ресурси. Було проведено кілька науково-практичних конференцій, за результатами яких видано збірки доповідей, що тематично охоплюють коло питань із даної проблематики.

Однак проблема запровадження ресурсно-орієнтованого навчання не була в полі активного дослідження вчених. Науковці спрямовували увагу в першу чергу на впровадження ресурсно-орієнтованого навчання під час викладання не гуманітарних наук. Лише епізодично натрапляємо на обговорення питань застосування ресурсно-орієнтованого навчання при вивченні гуманітарних дисциплін.

Мета статті – з'ясувати можливість використання елементів ресурсно-орієнтованого навчання при викладанні дисципліни «Українська мова як іноземна».

Виклад основного матеріалу. На початку ХХІ ст. українські вчені почали звертати пильну увагу на питання освіти і визначати її провідною галуззю суспільства. Освіта сприяє забезпеченню соціально-економічного, інноваційного і культурного розвитку суспільства (Закон України «Про освіту», 2017). Бажаним шляхом до економічного, соціального й освітнього поступу держави визнано інформатизацію суспільства. Застосування комп'ютерних методів навчання сприяє розв'язанню на вищому рівні проблем освіти з урахуванням світових вимог.

Під ресурсно-орієнтованим навчанням ми розглядаємо навчання, що сприяє використанню педагогічних інновацій і сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, активному залученню до педагогічного процесу працівників бібліотек і спрямуванню на здобуття освіти протягом життя.

Ресурсно-орієнтоване навчання сприяє зміні ролі викладача і його практичної діяльності, оскільки викладач при цьому застосовує традиційні форми, засоби й методики навчання в поєднанні з новітніми технологіями. Саме інформаційні технології виступають головним навчальним ресурсом, сприяють дослідженням, експериментуванню у навчальному процесі.

Водночас зростають вимоги до викладачів і студентів; з'являються нові інструменти й технології здобування інформації та оволодіння професійними навичками.

Як зазначають українські вчені М. Гриньова і Н. Кононець, ресурсно-орієнтоване навчання передбачає використання принципу «3D»: доступність, діалог, динаміка. Педагог зобов'язаний зро-

зуміло донести до студента навчальний матеріал, вдало вести розмову й об'єктивно оцінити засвоєні знання студента. До того ж, викладач мусить навчити студента самостійно здобувати знання й опановувати вміння, адже навчання має тривати протягом усього життя, а не лише під час навчання в закладах вищої освіти (Кононець, 2012: 77).

Провідними напрямками ресурсно-орієнтованого навчання в медичному ЗВО вважаємо такі:

1. Навчання з урахуванням самостійної діяльності. Студенти навчаються, розвиваючи при цьому здатність до активного пошуку нових знань;

2. Роль тьютора. Підхід спрямований на студента. Викладач стає фасилітатором, або наставником: замість передачі знання здобувачам освіти він допомагає їм конструювати його самостійно, стимулюючи рефлексію. Студенти, таким чином, стають відповідальними за своє навчання;

3. Міждисциплінарність. Завдання, які виконують студенти в рамках ресурсно-орієнтованого навчання, тісно поєднуються з медичними дисциплінами. Це стимулює цілісне мислення й допомагає розвивати навички розв'язання проблем у суміжних галузях людської діяльності;

4. Співробітництво і групова робота. Ресурсно-орієнтоване навчання передбачає і самостійне навчання, і тісну взаємодію як усередині групи, так і з зовнішніми сторонами (бібліотекарі). Це розвиває навички комунікації, планування і командної роботи;

5. Кінцевий продукт. Студент має навчитися самостійно відшукувати інформацію, вдало опрацьовувати її та вміло застосовувати засвоєні знання протягом життя.

На кафедрі українознавства та гуманітарної підготовки Полтавського державного медичного університету викладачі активно впроваджують різні форми комп'ютерного підсилення навчального процесу. При цьому активно застосовуються різні програми й ресурси мережі «Інтернет». Спираючись на науково-методичну літературу, під освітніми інтернет-ресурсами розуміємо електронні матеріали в інтернеті, які можливо застосовувати для навчання іноземних студентів. Це відео- та аудіоматеріали, сайти для вивчення української мови як іноземної, електронні підручники, тести онлайн тощо.

Темник Г. переконливо доводить, що ресурси інтернету, надаючи доступ до джерел оригінального мовлення, сприяють створенню мовного середовища, покращують умови вивчення української мови як іноземної (Темник, 2014: 146).

Використання інтернет-ресурсів сприяє застосуванню нових форм навчання; успішній орга-

нізації групової роботи студентів під час занять і в позааудиторний час; урізноманітнює види навчальної діяльності; забезпечує розвиток індивідуального навчального середовища і пізнавальних потреб студента; підвищує ефективність освітнього процесу. Характерні ознаки інтернет-ресурсів – їхня широка різноманітність, змістовність, економія часу на отримання інформації.

Довгий І. пропонує розглядати інтернет-ресурси як засіб навчання і швидкого пошуку інформації; як засіб, що сприяє розвитку комунікаційних здібностей, і, зрештою, як засіб розваг (Довгий, 2011).

Активне впровадження ресурсно-орієнтованого навчання в процес навчання студентів української мови як іноземної допомагає (за умови використання автентичного матеріалу мережі та розроблених викладачами вправ на розуміння прочитаного і прослуханого) удосконалювати вміння сприймати українську мову на слух, формувати вміння читати, розвивати вміння писемної мови, поповнювати словниковий запас лексику сучасної української мови, знайомити з мовним етикетом, особливостями поведінки українців під час спілкування, їхньою культурою і традиціями; виховувати мотивацію до іншомовної діяльності на заняттях шляхом застосування актуальних матеріалів і обговоренням тем, які цікаві здобувачам освіти.

Під час дистанційного навчання велику допомогу вбачаємо в електронних словниках. Іноземні студенти активно користуються великим електронним словником української мови (Великий електронний словник української мови, 2024). Причому слово тут можна знайти навіть за словоформою, а не тільки за початковою формою. За бажанням студент може зробити переклад виділеного слова і його тлумачення.

Популярністю серед іноземних студентів користується великий тлумачний словник сучасної української мови (Великий тлумачний словник сучасної української мови, 2024). Це довідник із сучасної української мови. Важливо, що словник містить слова, які ввійшли в українську мову протягом останніх десятиліть, технічні терміни і слова, що окреслюють факти культурного життя. У деяких статтях додано енциклопедичні довідки.

Схвалення серед іноземних студентів отримав сайт «Горих» (Горих – українські словники, 2024). Це сайт містить тлумачні, синонімічні, фразеологічні, етимологічні та інші словники. Тут зібрано найкорисніші словники української мови. На жаль, жоден зі словників не містить аудіозразків слів, що вкрай важливо при вивченні іноземної мови.

Роботу зі словниками викладач може використовувати як матеріал для вивчення нової лексеми з метою її тлумачення, для пошуку корінних слів, підбору синонімів і антонімів, уживання даної лексеми в реченнях тощо. Також робота зі словниками може бути одним із варіантів пошукової роботи для іноземних студентів. Важливо навчити студентів самостійно працювати з електронними словниками й інформаційними джерелами, адже при цьому розширюється словниковий запас і вдосконалюються навички читання.

На окрему увагу заслуговують онлайн-платформи для вивчення української мови як іноземної. Науковці та педагоги на тепер створили кілька онлайн-платформ для вивчення української мови як іноземної. Матеріали, що містяться на цих платформах, допомагають викладачам не тільки на початковому етапі навчання української мови як іноземної, а й на просунутому етапі. Працюючи на таких онлайн-платформах, студенти в активній формі вивчають лексику й ознайомлюються зі специфікою мови, при цьому вдосконалюють навички читання.

Популярністю серед іноземних студентів користується онлайн-платформа (<https://speakukraine.net/#project>), на якій зібрано ресурси для вивчення української мови. Цими сайтами із задоволенням користуються і носії мови, й іноземні здобувачі освіти. Нині ця онлайн-платформа об'єднує п'ять сайтів. Навчання може відбуватися в різних форматах: у текстовому, відео й інтерактивному.

Авторки статті додатково пропонують іноземним студентам онлайн-сервер (<https://ukr.lingva.ua/>), який містить безкоштовні заняття з української мови як іноземної. Національна платформа з української мови призначена для всіх, хто потребує не лише вивчення, а й удосконалення української мови. Ця платформа використовує англійську мову як допоміжну. Наявні 25 популярних тем і понад 100 цікавих занять для швидкого оволодіння українською. Здобувачі освіти беруть участь у діалогах і в активній формі виконують вправи. При цьому немає рутинних пояснень правил. Усі вправи відбуваються у формі змагання. Викладачі рекомендують працювати на цій онлайн-платформі 15-30 хвилин за день.

Цікавою вважаємо платформу для вивчення української мови як іноземної "Open for Ukrainian" (Освітній портал «Open for Ukrainian»). Для іноземних здобувачів освіти доступні презентації, аудіозаписи окремих тем занять, онлайн-вікторини, онлайн-картки, тести. Студенти «занурюються» в українську мову, беруть участь в обговоренні тем, мають доступ до прослуховування

аудіозапису, мають можливість самостійно прочитати і написати вправу.

Популярною під час дистанційного навчання стала онлайн-платформа Ukrainian Lessons Podcast (Освітній портал «Ukrainian Lessons Podcast»). Це проєкт Анни Огойко. Платформа містить подкасти також у формі діалогів. Окрім аудіозаписів, на сайті можна знайти інформацію, корисну для вивчення української мови як іноземної.

Доступний також відеокурс «Українська за 27 уроків» (Освітній портал «Українська за 27 уроків»). Це розробка проєктної команди «Є-мова», підготовлена для рівнів української мови A1 і A2. Іноземні студенти мають доступ до відеозанять і творчих завдань.

Для вивчення української мови на початковому рівні рекомендуємо англомовний ресурс «ПодорожіUA» (Освітній портал «ПодорожіUA»). Його створено у формі подорожей із передбачуваними зупинками з граматичними, лексичними і ситуаційними завданнями. Актуально те, що передбачено граматичні правила англійською мовою та аудіоматеріали.

Цікавим є курс «Read Ukrainian!» (Освітній портал «Read Ukrainian!») для початківців. Тут також доступні англомовне пояснення граматики й різноманітні вправи.

Популярністю користується платформа «Speak Ukrainian» (Освітній портал «Speak Ukrainian»). Це національна платформа, створена на замовлення Міністерства інформаційної політики для вивчення української мови англомовними особами. Для англомовних здобувачів освіти тут доступні два сайти – «PhrasePack» і «SpeakUkraine» із дев'ятьма рівнями вправ. Передбачено вивчення української мови на рівнях A1 і B2.

Новим серед інтернет-ресурсів став курс «Peace Corps Ukrainian Lessons». Він допомагає іноземним здобувачам освіти отримати базові знання з української мови як іноземної. Матеріали курсу можна завантажити і прослухати аудіозаписи.

Принагідно нагадаємо про YouTube-канали, що сприяють вивченню української мови як іноземної, зокрема «Ukrainian Language» і «Speak Ukrainian». Ці канали допомагають іноземним студентам не тільки вивчати українську мову як іноземну, а й ознайомитися із життям в Україні.

Зацікавлює YouTube-канал, створений Ольгою Резніковою, хоча авторка більше розповідає про життя в Україні, українську культуру, ніж про мову. Скажімо, в одному зі створених нею відео відвідувачі її каналу бачать будинок, в якому вона мешкає, її побут, а в інших відео вона може розмірковувати про корупцію та ін.

Курс «Ukrainian language» містить записи текстів українською мовою для здобувачів освіти рівня A1. Тут можна знайти видання з текстами для читання українською мовою та аудіофайлами.

На YouTube-каналі цікавими, на нашу думку, є канали «Цікава наука», «УкрАніма», «KozakyTV», «EdEra» та ін.

Курси, створені Юрієм Шевчуком («Beginner's Ukrainian»), Мар'яною Бурак («Яблуко»), Олесею Антонів («Українська мова для іноземців»), Олесею Палінською («Крок – 1»), також заслуговують на увагу. Наявність таких комплексів сприяє більш продуктивному й ефективному вивченню української мови як іноземної та сприймається іноземними студентами як необхідний елемент навчання.

Мобільні додатки стають усе більш популярними серед здобувачів освіти. Для онлайн-освіти це створює нові перспективи. Користувачам пропонують численні додатки, що сприяють інтерактивному вивченню матеріалу. Серед додатків для мобільних телефонів можемо назвати Duolingo, Simply Learn Ukrainian, Speak Easy Ukrainian Lite та ін.

Заняття з української мови як іноземної можна урізноманітнити фрагментами з радіопрограм. Для пошуку аудіоматеріалів можемо запропонувати ресурс «Слухай». Тут міститься аудіобібліотека книжок українською мовою, озвучених видатними українськими діячами (Слухай. Бібліотека аудіокниг українською мовою). Цікавою й ефективною для вивчення української мови може бути робота з народними і сучасними піснями. Використання пісень на заняттях з української мови як іноземної допомагає відчувати мелодійність української мови, збагатити лексичний склад, глибше зрозуміти світогляд і культуру українців. Повторюючи слова, іноземні студенти запам'ятовують їх, вивчають усталені звороти. На платформі Wizer.me розроблено дидактичний матеріал на основі пісень (Освітній портал «Wizer.me»). Автори пропонують тексти пісень гурту «Без обмежень» («Листопад») і «Randevu» («Гуцулка Ксеня») і завдання до них.

В умовах дистанційного навчання зручними при вивченні української мови як іноземної та для вдосконалення навичок групової роботи вважаємо використання різних програм і додатків, наприклад, функцію Breakout rooms у Zoom для групових обговорень або платформу Padlet, де учасники можуть обмінюватися новинами і дискутувати (Лебедева, Перва, Романюк, 2024: 49).

Також в онлайн-навчанні доцільно використовувати кілька платформ. Google Classroom: можливе просте управління завданнями, спільне використання матеріалів, інтеграція з Google-

сервісами. Платформа Microsoft Teams: надає можливість управляти командами, проведення відеоконференцій, спільне редагування документів. Платформа Zoom: можливість проведення відеоконференцій. Breakout Rooms: доступність записів занять, інтерактивні функції (чат, опитування). Платформа Kahoot!: можливе створення інтерактивних вікторин, сприяє гейміфікації навчання.

Соціальні мережі Facebook, Instagram, Telegram, Viber і WhatsApp можуть сприяти вдосконаленню мовних навичок. У створеній групі іноземні студенти одночасно навчаються й розважаються. Викладач може вносити пропозицію, наприклад, прокоментувати виставлене ним фото. Студенти намагаються використати свої знання на практиці, а участь в обговоренні з одногрупниками мотивує роботу взагалі. Користування цими соціальними мережами сприяє позитивному результату ще на початкових етапах вивчення мови. Навіть коли іноземний студент не зрозумів написане викладачем запитання, він може швидко перекласти його і робить спробу відреагувати, тобто він сприймає та намагається висловитися українською мовою. Для закріплення вимови звуків викладач може начитувати тексти і виставляти в цих додатках разом із опублікованими текстами. Такі матеріали доступні студентам в будь-який момент, а можливість прослухати кілька разів сприятиме позитивним результатам.

Зручними при вивченні української мови як іноземної стали ресурси Google, такі як «Диск Google», «Документи», «Blogger» та інші. Викладач керує доступом до завантажених файлів. На диску Google можна спільно виконувати роботу.

Миттєво можна створювати нові документи, таблиці та презентації в хмарному середовищі. Використовувати «Диск Google» можна для збереження й редагування файлів, а також можна ділитися ними зі студентами. Розмістивши на диску Google створений файл із завданнями, викладач надає доступ усім здобувачам, скеровує студентів на виконання завдання, стимулює іноземних здобувачів освіти на самостійне засвоєння знань.

На диску ми розміщуємо різноманітні навчальні матеріали: відеолекції, рекомендації для студентів щодо самостійної роботи. Студенти переглядають тему на інтернет-платформі Zoom і виконують завдання й тести в Google Class.

На сервері Classtime можна швидко підготувати тест і надати студентам для виконання. Щойно студент виконає тест, викладач відразу ж перевірить його і проаналізує, пояснивши помилки. Перевагами використання цього сервера вважаємо можливість давати пояснення, миттєве оцінювання, коментування відповідей студента. Результати тестування з коментарями викладач надсилає на електронну адресу студента.

Висновки. Інтернет-ресурси посідають важливе місце в сучасній освіті, сприяють створенню мовного середовища, підвищують мотивацію, усувають бар'єри комунікації. Іноземні здобувачі освіти добре засвоюють матеріал, вчаться самостійно відшукувати інформацію й навчатися дистанційно під наглядом і контролем викладача. Використовуючи різноманітні форми ресурсно-орієнтованого навчання, викладач виступає в ролі консультанта, тьютора, радника, який спрямовує процес навчання іноземних студентів і стимулює їх до самостійного опрацювання матеріалу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Великий електронний словник української мови. (2024). URL: <https://r2u.org.ua/vesum/>
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови. (2024). URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe>
3. Горох – українські словники. URL: <https://goroh.pp.ua/>
4. Довгий І. Освітні можливості інтернет-технологій у вивченні мови як іноземної. *Теорія і практика викладання української мови як іноземної*. 2011. Вип. 6. С. 268–271.
5. Закон України «Про освіту». Відомості Верховної Ради. 2017. № 38–39, ст. 380.
6. Кононець Н. В. Педагогічні інновації вищої школи: ресурсно-орієнтоване навчання. *Педагогічні науки: зб. наук. праць*. Полтава, 2012. Вип. 54. С. 76–80.
7. Кононець Н. В. Ресурсно-орієнтоване навчання – крок до якісної освіти в аграрному коледжі. *Збірник матеріалів III Міжн. наук.-практ. конф. “Людина, природа, техніка у XXI столітті”*, Полтава, 21-22 листопада 2013 р. Полтавська державна аграрна академія. Полтава, 2013. С. 71–74.
8. Лебедева Н., Перва А.-О., Романюк К. Мобільні додатки як інструмент для покращення граматичних навичок учнів. *Journal of Cross-Cultural Education*. 2024. № 3. С. 45–54. DOI: <https://doi.org/10.31652/2786-9083-2024-3-45-54> (дата звернення: 10.11.2024).
9. Освітній портал «ПодорожіUA»: <https://podorozhiua.com>.
10. Освітній портал «Українська за 27 уроків»: <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/ukrainska-za-27-urokiv/>
11. Освітній портал «Ukrainian Lessons Podcast». URL: www.ukrainianlessons.com > the podcast
12. Освітній портал «Lingvo.ua». URL: lingvo.ua
13. Освітній портал «Open for Ukrainian». URL: <https://open4ukrainian.education>
14. Освітній портал «Read Ukrainian!». URL: <https://www.ukrainianlanguage.org.uk/read/>
15. Освітній портал «Speak Ukrainian». URL: <https://speakukraine.net>
16. Освітній портал «Wizer.me». URL: <https://open4ukrainian.education/vyvchennya-pisen-na-zanyattiah-ukrayinskoyi-movuy-yak-inozemnoyi/>
16. Слухай. Бібліотека аудіокниг українською мовою. URL: <https://sluhay.com.ua/>

17. Темник Г. Інтернет-ресурси з української мови у системі навчально-методичного забезпечення українських освітніх закладів діаспори. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Серія «Історичні науки». 2015. Вип. 23. С. 146–151.
18. Anjorin M., Rensing C., Bogner C., Faltin N., Lüdemann A., Domínguez García, R. CROKODIL - a Platform for Collaborative Resource-Based Learning. In: Carlos Delgado Kloos, Denis Gillet, Raquel M. Crespo Garcia, Fridolin Wild, Martin Wolpers: Towards Ubiquitous Learning, Proceedings of the 6th European Conference on Technology Enhanced Learning, EC-TEL 2011, no. LNCS 6964. P. 29–42.
19. Beswick N. Resource-based learning. London: Heinemann Educational Books, 1977. 285 p.
20. Campbell L., Flageolle P., Griffith S., Wojcik C. Resource-Based Learning. Department of Educational Psychology and Instructional Technology, University. Retrieved February 21, from the World Wide Web, 2024: [http://epltt.coe.uga.edu/index.php?title=Resource-Based Learning](http://epltt.coe.uga.edu/index.php?title=Resource-Based+Learning)
21. Hannafin M. J., & Hill J. R. Resource-based learning. In M. Spector, D. Merrill, J. Van Merriënboer, & M. Driscoll (Eds.), *Handbook of Research in Educational Technology* (3rd ed.). New York: Lawrence Erlbaum, 2008. P. 525–536.
22. Orey M. Definition of Blended Learning. University. Retrieved February 21, from the World Wide Web, 2003: <http://www.arches.uga.edu/~mikeorey/blendedLearning>
23. Paul D. Callister Time to Blossom: An Inquiry into Bloom's Taxonomy as a Means to Ordered Legal Research Skills, 102 Law Libr. J. 191, 194–95, 2010 Law Libr. J. 12. 2010, P. 8–9.
24. Patricia L. Smith & Tillman J. Ragan Instructional Design 15. 2d ed. 1999. 158 p.
25. Sikstrom I. E. & Westerlund Mari-Ann Canada: Resource-Based Learning Study Tour. A Report of a Study Tour of Saskatoon School Libraries, 2001–10–21. 98 p.

REFERENCES

1. Velykyi elektronnyi slovnyk ukrainskoi movy. (2024). [Large electronic dictionary of the Ukrainian language]. URL: <https://r2u.org.ua/vesum/> [in Ukrainian].
2. Velykyi tлумачnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoi movy. (2024). [Large explanatory dictionary of the modern Ukrainian language]. URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe> [in Ukrainian].
3. Horokh – ukrainski slovnyky. [Horokh – Ukrainian dictionaries]. URL: <https://goroh.pp.ua/> [in Ukrainian].
4. Dovhyi I. (2011). Osvitni mozhlyvosti internet-tekhnologii u vyvchenni movy yak inozemnoi. [Educational possibilities of Internet technologies in learning a foreign language]. *Teoriia i praktyka vykladannia ukrainskoi movy yak inozemnoi*. 2011. Vyp. 6. С. 268–271. [in Ukrainian].
5. Zakon Ukrainy «Pro osvitu». (2017). Vidomosti Verkhovnoi Rady. [Law of Ukraine “On Education”]. № 38–39, st. 380. [in Ukrainian].
6. Kononets N. V. (2012). Pedagogichni innovatsii vyshchoi shkoly: resursno-orientovane navchannia. [Pedagogical innovations in higher education: resource-oriented learning]. *Profesiina pedahohika: zb. nauk. pr. Professional pedagogy: coll. of science papers*, 54. 76–80. [in Ukrainian].
7. Kononets N. V. (2013). Resursno-orientovane navchannia – krok do yakisnoi osvity v ahromomu koledzhi. [Resource-based learning is a step towards quality education in an agricultural college]. *Zbirnyk materialiv III Mizhnar. nauk.-prakt. konf. “Liudyna, pryroda, tekhnika u 21 stolitti”*, Poltava, 21–22 Lystopada 2013 r. Poltavska derzhavna aharna akademiia. Poltava, 71–74. [in Ukrainian].
8. Lebedieva N., Perva A.-O., Romaniuk K. (2024). Mobilni dodatky yak instrument dlia pokrashchennia hramatychnykh navychok uchniv. [Mobile applications as a tool for improving students' grammar skills]. *Journal of Cross-Cultural Education*. 2024. № 3. 45–54. [in Ukrainian].
9. Osvitnii portal «PodorozhiUA». <https://podorozhiua.com>. [in Ukrainian].
10. Osvitnii portal «Ukrainska za 27 urokiv». <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/ukrainska-za-27-urokiv/> [in Ukrainian].
11. Osvitnii portal «Ukrainian Lessons Podcast. URL: www.ukrainianlessons.com » the podcast [in Ukrainian].
12. Osvitnii portal «Lingvo.ua». URL: lingvo.ua [in Ukrainian].
13. Osvitnii portal «Open for Ukrainian». URL: <https://open4ukrainian.education> [in Ukrainian].
14. Osvitnii portal «Read Ukrainian!» URL: <https://www.ukrainianlanguage.org.uk/read/> [in Ukrainian].
15. Osvitnii portal «Speak Ukrainian». URL: <https://speakukraine.net> [in Ukrainian].
16. Osvitnii portal «Wizer.me». URL: <https://open4ukrainian.education/vyvchennya-pisen-na-zanyattiah-ukrayinskoyi-movy-yak-inozemnoyi/> [in Ukrainian].
17. Slukhai. Biblioteka audioknyh ukrainskoiu movoiu. [Listen. Library of audiobooks in Ukrainian]. URL: <https://sluhay.com.ua/> [in Ukrainian].
18. Temnyk H. (2015). Internet-resursy z ukrainskoi movy u systemi navchalno-metodychnoho zabezpechennia ukrainskykh osvitnikh zakladiv diaspory. [Internet resources on the Ukrainian language in the system of educational and methodological support of Ukrainian educational institutions of the diaspora] *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademiia»*. Serii «Istorychni nauky». 2015. Vyp. 23. S. 146–151. [in Ukrainian].
19. Anjorin, M., Rensing, C., Bogner, C., Faltin, N., Lüdemann, A., Domínguez García, R. (2011). CROKODIL - a Platform for Collaborative Resource-Based Learning. In: Carlos Delgado Kloos, Denis Gillet, Raquel M. Crespo Garcia, Fridolin Wild, Martin Wolpers: Towards Ubiquitous Learning, Proceedings of the 6th European Conference on Technology Enhanced Learning, EC-TEL 2011, no. LNCS 6964. 29–42.
20. Beswick, N. (1977). Resource-based learning. London: Heinemann Educational Books. 285 p.
21. Campbell, L., Flageolle, P., Griffith, S., Wojcik, C. (2024). Resource-Based Learning. Department of Educational Psychology and Instructional Technology, University.
22. Hannafin, M. J., & Hill, J. R. (2008). Resource-based learning. In M. Spector, D. Merrill, J. Van Merriënboer, & M. Driscoll (Eds.), *Handbook of Research in Educational Technology* (3rd ed.). 525–536.
23. Orey, M. (2003). Definition of Blended Learning. University. Retrieved February 21, 2003.
24. Paul, D. Callister. (2010). Time to Blossom: An Inquiry into Bloom's Taxonomy as a Means to Ordered Legal Research Skills, 102 Law Libr. J. 191, 194–95, 2010 Law Libr. J. 12. 8–9.
25. Patricia L. Smith & Tillman J. Ragan (1999). *Instructional Design* 15. 2d ed.
26. Sikstrom, I. E. & Westerlund, Mari-Ann. (2001). Canada: Resource-Based Learning Study Tour. A Report of a Study Tour of Saskatoon School Libraries, 2001–10–21. 98.